

12 ΔΕΙ. 2010

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝ/ΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΑΧΑΡΝΩΝ 2, 101 76
Τηλ.: 210-2124331
Fax : 210-5243522

Αθήνα 1-12- 2010
Αριθμ. Πρωτ.: 304

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Λήψη μέτρων για τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων προς όφελος των παραγωγών και των καταναλωτών»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 4933/13-10-2010

Απαντώντας στην παραπάνω ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Μ. Μπεκίρης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων στη χώρα μας συνδέει τρεις σημαντικούς τομείς της οικονομίας, τη γεωργία, τη μεταποίηση και το εμπόριο, όπου δραστηριοποιούνται γεωργοί, μεταποιητές μεσάζοντες, χονδρέμποροι και λιανέμποροι. Στην αλυσίδα αυτή παρατηρούνται μεγάλες διαφορές, σε βασικά γεωργικά προϊόντα, στην εξέλιξη των τιμών παραγωγού και των τιμών καταναλωτή.

Έχει διαπιστωθεί πράγματι ότι, ειδικά στη χώρα μας, η διακίνηση από το χωράφι στο ράφι και στο καλάθι της νοικοκυράς πολλαπλασιάζει αδικαιολόγητα την τιμή του προϊόντος, όχι προς όφελος του παραγωγού αλλά προς όφελος των μεσαζόντων.

Τα αίτια αυτού του φαινομένου σχετίζονται με διαρθρωτικές αδυναμίες του συστήματος, όπως ο αριθμός των μεσαζόντων που δραστηριοποιούνται κατά μήκος της αλυσίδας, ο καταμερισμός της προστιθέμενης αξίας, η μη ορθή λειτουργία των κανόνων ανταγωνισμού σε ορισμένα σημεία της αλυσίδας αυτής, οι διάχυτες ανισότητες σε ότι αφορά την διαπραγματευτική ισχύ μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, κ.λπ..

Το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας, είναι κατά βάση επαρκές, με βασικό νομοθέτημα τον Αγορανομικό Κώδικα (Ν. Δ/γμα 136/1946) με τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του, πλην όμως έχει εξακριβωθεί ότι δεν εφαρμόζεται αποτελεσματικά και απαιτούνται περαιτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες και παρεμβάσεις.

Σε κάθε περίπτωση το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στη βάση και των προτάσεων που έχουν τεθεί προς διαβούλευση στον κοινωνικό διάλογο, που ξεκίνησε στο Ζάππειο στις 25-26/1/2010, βρίσκεται ήδη σε

συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ώστε να αναληφθούν από κοινού δράσεις και πρωτοβουλίες στις εξής κυρίως κατευθύνσεις:

- Να ενισχύσει τους συμβατούς με την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία μηχανισμούς κρατικής παρέμβασης, με στόχο να πλήξει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Έτσι εξετάζεται η δημιουργία φορέα παρέμβασης, στην αγορά βασικών γεωργικών προϊόντων, που να παρεμβαίνει με όρους αγοράς προκειμένου να εξομαλύνεται η αγορά και οι τιμές υπέρ των αγροτών.
- Να προωθήσει διατηρήσιμες και βασιζόμενες στην αγορά σχέσεις μεταξύ εμπλεκόμενων μερών στην αλυσίδα εφοδιασμού, με τη δημιουργία ή επικαιροποίηση μητρώου εμπόρων γεωργικών προϊόντων, καθώς και τη θέσπιση ενός «Τειρεσία» για τα τρόφιμα, ώστε να επιτρέψει την εποπτεία των συναλλαγών και να αποτρέπονται περιπτώσεις νοθείας και κερδοσκοπίας σε βάρος των παραγωγών.

Με το ολοκληρωμένο Μητρώο εμπόρων και αγροτικών εφοδίων, δημιουργείται ένα εργαλείο παρακολούθησης της τιμής από το σπόρο μέχρι το τελικό προϊόν που φθάνει στο ράφι του καταναλωτή. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υλοποιώντας το τετράπτυχο Μητρώο αγροτών, εμπόρων, το νομοσχέδιο του ΕΛΓΑ (που αφορά την ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής) και την ιχνηλασιμότητα (η οποία βάζει φρένο στις παράνομες ελληνοποιήσεις), δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μεγάλες μεταρρυθμίσεις στον αγροτικό τομέα, με άμεσα αποτελέσματα.

- Να ενδυναμώσει και αξιοποιήσει συστηματικά το παρατηρητήριο τιμών, που έχει ήδη συσταθεί από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας), ώστε να συμπεριληφθούν, όχι μόνο τα οπωροκηπευτικά, αλλά κατά το δυνατόν, όλα τα βασικά προϊόντα, με τις τιμές παραγωγού αλλά και τις τιμές χονδρικής και λιανικής πώλησης.
- Τήρηση ή και αναμόρφωση των κανόνων αγορανομικής κοστολόγησης και γενικά των αγορανομικών διατάξεων για τα περιθώρια κέρδους του χονδρικού και λιανικού εμπορίου των τροφίμων, με στόχο η τιμή του καταναλωτή να είναι προσαρμοσμένη βάσει της τιμής κτήσεως του προϊόντος από τον παραγωγό και να διαμορφώνεται σε επίπεδα όχι ανώτερα του 100%.
- Αναμόρφωση του θεσμού των λαϊκών αγορών, για την υποχρεωτική χρήση ταμειακών μηχανών, έλεγχο των αδειών εμπορίας και συμμετοχή μόνο των παραγωγών.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προσανατολίζεται επίσης στο να αναλάβει πρωτοβουλίες και να υιοθετήσει μέτρα για την επίτευξη των εξής:

1. Τη σύμπραξη παραγωγών/καταναλωτών με χαμηλού κόστους εφοδιαστικές αλυσίδες, κοινωνικά δίκτυα καταναλωτών, δίκτυα αγροτών που διαπραγματεύονται τα δικαιώματα πώλησης των προϊόντων τους, κ.λπ..
2. Την προώθηση μέτρων, ώστε οι επιχειρήσεις των συλλογικών φορέων των αγροτών, να λειτουργήσουν ως ισχυρά εργαλεία παρέμβασης, με στόχο να φθάσει το προϊόν απευθείας από το χωράφι στο ράφι.
3. Τη συγχώνευση και ανασυγκρότηση της οργάνωσης των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών, με στόχο τη δημιουργία σύγχρονων κλαδικών πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών.
4. Την ενίσχυση των κάθετων συνεργασιών.
5. Την ανασυγκρότηση της τήρησης ισοζυγίων για τα βασικά μας προϊόντα.
6. Τη δημιουργία θεσμού, άδειας λειτουργίας εμπόρου - διακινητή γεωργικών προϊόντων.
7. Τη δημιουργία τοπικού σήματος ποιότητας.
8. Την αναθεώρηση των προστίμων στη νοθεία στα τρόφιμα, έως και άρση της άδειας λειτουργίας για δύο χρόνια.
9. Την κατάργηση του λεγόμενου πιστωτικού τιμολογίου, που αποτελεί το όχημα εκβιασμού και παράνομων συναλλαγών από τις μεγάλες εμπορικές αλυσίδες λιανικής πώλησης.
10. Στην κατά το δυνατό μείωση του κόστους των γεωργικών εισροών.

Η μείωση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων είναι σύνθετο θέμα και συναρτάται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Το κόστος παραγωγής οφείλεται τόσο στις εισροές (λιπάσματα, φάρμακα, ζωοτροφές, νερό, εργασία, μηχανήματα, καύσιμα, κ.λπ.), όσο και στο κόστος εργασίας, ενοίκιο γης κ.λπ.. Ένα μεγάλο μέρος του υψηλού κόστους παραγωγής οφείλεται στο μικρό μέγεθος των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που αδυνατούν να εφαρμόσουν οικονομίες κλίμακας. Το επίσης μικρό μέγεθος της ελληνικής αγοράς γεωργικών εφοδίων, εμποδίζει τον ισχυρό ανταγωνισμό στην αγορά μηχανημάτων, φαρμάκων, λιπασμάτων, ζωοτροφών και αναλωσίμων. Σε κάθε περίπτωση όμως, η κυβέρνηση απαντά στα προβλήματα, αυξάνοντας την επιστροφή Φ.Π.Α. στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος, από το 7% στο 11% (συνολικά 140 εκατομμύρια €).

Σημειώνεται επιπλέον ότι, η προβληματική και σε βάρος των παραγωγών λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, αφορά σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό σε όλα τα Κράτη - Μέλη της Ε.Ε., γι' αυτό και το όλο θέμα απασχολεί το τελευταίο διάστημα, τόσο το Συμβούλιο Υπουργών όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σε επίπεδο Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε από τις 28/10/2009, σχετική Ανακοίνωση, βάσει της οποίας προβλέπονται συγκεκριμένα μέτρα σε επίπεδο Κρατών - Μελών και Ε.Ε..

Ειδικότερα η Επιτροπή προτείνει:

- Την προώθηση βιώσιμων εμπορικών σχέσεων, μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων, με στόχο τον εντοπισμό αθέμιτων πρακτικών και την παρακολούθηση των εξελίξεων σε ζητήματα ανταγωνισμού.
- Ένα μηχανισμό παρακολούθησης των τιμών των τροφίμων, με στόχο τη μεγαλύτερη διαφάνεια.
- Την ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών, με ταυτόχρονη τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού.

Μετά από έντονες παρεμβάσεις της ελληνικής αντιπροσωπείας στο Συμβούλιο, για το ίδιο θέμα, η προηγούμενη ισπανική Προεδρία, συνέταξε Σχέδιο Συμπερασμάτων του Συμβουλίου, το οποίο και υιοθετήθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών στις 29/03/2010. Στη βάση, τόσο της Ανακοίνωσης, όσο και των εν λόγω Συμπερασμάτων, αναμένονται οι συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής, ώστε το όλο θέμα να αντιμετωπιστεί και σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.

Όσον αφορά τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, (Α.Σ.Ο.) σημειώνεται ότι, στις προθέσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι να δρομολογήσει την αναδιάρθρωση των Α.Σ.Ο, με στόχο την εξυγίανση, τον εκσυγχρονισμό και την ενδυνάμωση του ρόλου τους στην Περιφέρεια και γι' αυτό το λόγο θα προχωρήσει σε νομοθετική μεταρρύθμιση σε σύντομο χρόνο.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Α. Ραυτάπουλος

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Μ. Μπεκίρη